

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2022-0000647905

Datum
17 november 2022

Opgesteld door

[Redacted signature]

Samengewerkt met

Bijlage(n)
4

Aan
Van

minister van BZK
DenB/Democratie

nota

Kamerbrief eindevaluatie verbeterplan ProDemos

Aanleiding

In uw brieven¹ aan beide Kamers op 28 oktober 2019 en 12 mei 2021 heeft u toegezegd de extern uitgevoerde evaluaties van het integraal verbeterplan van ProDemos aan de beide Kamers toe te sturen. Met onderliggende brief stuurt u het laatste evaluatierapport aan beide Kamers toe.

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord met uw brief aan beide Kamers waarin u de eindevaluatie van het integraal verbeterplan van ProDemos stuurt.
- Delegeren van de jaarlijkse gesprekken met de Raad van Toezicht van ProDemos aan de DgOBDR.

Kern

Het bijgevoegde evaluatierapport vormt het sluitstuk van een verbetertraject van ProDemos. Het onderzoek is uitgevoerd door een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau (Boer en Croon). De onderzoekers concluderen dat ProDemos de acties uit het verbeterplan heeft uitgevoerd. Ook de acties uit het thema 'veilige werkomgeving en versterking van de integriteit' zijn uitgevoerd. Dit thema had bij de tussenevaluatie te weinig voortgang geboekt, terwijl juist dit thema vanwege de misstanden in de schijnwerpers stond.

In de brief geeft u aan dat u tevreden bent met de conclusies van de onderzoekers en onderschrijft u het vele werk dat door ProDemos is verzet. U geeft een korte samenvatting van het rapport, waarbij u met name ingaat op het thema 'veilige werkomgeving en versterking van de integriteit'. Daarnaast merkt u op dat uit het rapport blijkt dat de medewerkers van ProDemos rust en ruimte nodig hebben om de veranderingen te laten landen.

Sinds de misstanden in 2019 bent u tweemaal per jaar met de Raad van Toezicht van ProDemos in gesprek gegaan over de voortgang van de uitvoering van het verbeterplan. Nu dit verbetertraject is afgerond, wordt dit gesprek teruggebracht naar eenmaal per jaar. Daarbij adviseren we dat u deze gesprekken voortaan delegeert aan de DgOBDR.

¹ Kamerstukken II, 2019-2020, 31 475, nr. 22 en
Kamerstukken II, 2020-2021, 31 475, nr. 26

Toelichting

Het ministerie van BZK heeft een subsidieregeling ProDemos. Op basis hiervan ontvangt ProDemos jaarlijks een subsidie (in 2022 ongeveer € 8,7 miljoen). Dit bedrag wordt besteed aan de instandhouding van de organisatie ProDemos (huisvesting, personeel, e.d.) en aan activiteiten. Deze activiteiten richten zich op het overdragen van kennis over de democratie en het vergroten van de vaardigheden om aan de democratie mee te doen. Deze activiteiten verzorgt ProDemos grotendeels voor scholieren, maar ook voor politieke ambtsdragers en mensen die meer over de democratie willen weten. Naast deze subsidierelatie heeft u vanuit de statuten van ProDemos de rol om erop toe te zien dat de Raad van Toezicht van ProDemos haar taak goed uitvoert.

Onze referentie

2022-0000647905

Datum

17 november 2022

In 2019 was er veel aandacht vanuit de Kamer voor ProDemos vanwege signalen van ongewenst gedrag c.q. misstanden. Onder voorzitterschap van Tjibbe Joustra is een onderzoekscommissie ingesteld om onderzoek te doen naar de signalen van ongewenst gedrag en misstanden binnen de organisatie. Vanuit de subsidieregeling werd op dat moment ook een visitatie naar de organisatie van ProDemos uitgevoerd. De aanbevelingen in deze rapporten resulteerden in een integraal verbeterplan van ProDemos. Voor BZK leidden deze aanbevelingen in een duidelijkere scheiding tussen uw rol vanuit de statuten van ProDemos en uw rol als subsidieverstrekker. Naast de bestuurlijke gesprekken met de Raad van Toezicht over de vervulling van hun rol, vindt maandelijks overleg tussen de directeur ProDemos en het hoofd Democratie plaats over de uitvoering van de subsidiedoelen.

Politieke context

In 2019 was er veel aandacht vanuit de Tweede Kamer voor ProDemos vanwege de signalen van ongewenst gedrag c.q. misstanden. In juni 2020 stuurde uw ambtsvoorganger het integraal verbeterplan van ProDemos aan de Kamer. Nadat in mei 2021 de tussenevaluatie van het verbetertraject aan de Kamer was gestuurd, volgde een Schriftelijk Overleg. De beantwoording van dit Schriftelijk Overleg is ter achtergrond bijgevoegd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief aan de Tweede Kamer	
2	Brief aan de Eerste Kamer	
3	Eindevaluatie verbeterplan ProDemos	
4	Kamerbrief beantwoording verslag Schriftelijk Overleg, oktober 2021	Achtergrondinformatie voor de minister